

การบริหารการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดนตรีไทยด้วยวิปัสสนากรรมฐาน
กรณีศึกษา โรงเรียนราชวินิต มัธยม

Management of Thai Musical Learner Development Activity by Vipassana
Meditation, Case Study of Rajavinit Mathayom School

สุทธพ ศรีอักขรกุล¹ พีระพงษ์ สิทธิอมร² สมศักดิ์ ชาวลาภ³

Suttapop Sri-akkarakun¹, Pherapong Sitthi-amorn² and Somsak Khaowlarp³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยในชั้นเรียนด้วยวิธีวิปัสสนากรรมฐานของโรงเรียนราชวินิต มัธยม โดยใช้สถิติในการวิจัยหาค่าสถิติร้อยละ ด้วยแบบทดสอบปลายภาคเรียน จำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็น ทักษะทางด้านดนตรี 5 ข้อ ทักษะทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน 5 ข้อ โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนดนตรีไทยควบคู่กับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานมีผลที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนในหลักสูตร ในด้านความคิดเห็นและทัศนคติของครูในกลุ่มสาระต่างๆ และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ พบว่า จากที่กลุ่มสาระศิลปะวิชาดนตรีไทยนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนนั้นมีความเหมาะสม และสมเหตุสมผลด้วยทั้งบริบทรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรีไทยจากทางตรงและทางอ้อม หรือในการนำมาปรับใช้กับวิชาของตนเองก็สามารถนำมาใช้ได้แต่ต้องมีการใช้ให้เหมาะกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยทางรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมีความเห็นถึงการนำมาใช้กับวิชาต่างๆ ถึงการทดลองหาผลสรุปสู่การพัฒนาหรือปรับใช้ให้สถานศึกษาดีขึ้นต่อไป ทั้งนี้บุคลากรของสถานศึกษาต้องมีความรู้แนวทางที่เหมือนกัน และเข้าใจถึงวิธีดังกล่าวถึงจะส่งผลไปสู่การนำไปทดลองกับตนเองต่อไป

คำสำคัญ การบริหารการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดนตรีไทย วิปัสสนากรรมฐาน โรงเรียนราชวินิต มัธยม

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

²อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ABSTRACT

This research aimed to study the teaching of Thai musical in classes by Vipassana meditation, case study of Rajavinit Mathayom School. The statistics used in research was percentage. The instrument was the final test, 10 questions divided into five musical skills, the skills of meditation five questions. The research, presented in the form of a table and explanations. Presented the results of data analysis and opinion as a form of composition writing.

Results revealed that:

The results showed that the approach of teaching Thai musical in classes with Vipassana meditation, case study of Rajavinit Mathayom School was better than the samples used in the teaching curriculum. The opinions and attitudes of teachers in various groups and the Deputy Director of Academic Affairs found that Thai musical subject in Art group used this technique of teaching was appropriate and reasonable surrounding context of Thai musical directly and indirectly. Or in the course of their deployment, it can be used but must be used to suit the situation and environment of each subject. The Deputy Director of Academic Affairs has adopted an opinion on various subjects. In a summary trial the development or deployment of a better place to study. By the staff of the institutions must be knowledgeable in the same way. And to understand how such results will lead to further experiments by own. This is another objective of the research is to develop the academic administration of the school forever.

Keywords : Management of learner development activities, Thai classical music, Vipassana meditation, Rajavinit Mathayom School

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยความเชื่อว่าการศึกษายกย่องให้คนดีของชาติเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า การศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ แต่มนุษย์นั้นจะเป็นมนุษย์ได้สมบูรณ์เพียงใดนั้นต้องเกิดจากองค์ประกอบหรือบริบท ที่หล่อหลอมให้มนุษย์นั้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เปรียบเสมือนต้นไม้ต้นหนึ่ง การเจริญเติบโตของเขานั้นต้องพึ่งสิ่งรอบข้าง ธรรมชาติ ดิน น้ำ ลม แสงแดด แต่ถ้าไม่มีคนดูแล พรวนดิน รดน้ำต้นไม้ อยู่เป็นประจำ ต้นไม้ต้นนั้นก็จะมีผลไม้น้อย ไม่วันใดก็วันหนึ่ง เพราะฉะนั้นการศึกษาที่มีแนวทางการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

ครบตามกระบวนการการศึกษา โดยมีศีลธรรม จะเป็นการพัฒนาสู่ความมั่นคงของประเทศชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 24 ระบุความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ไว้ความตอนหนึ่งว่า

ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสาน สาระความรู้

ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอน และผู้เรียน อาจเรียนรู้ ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ”

จากข้อความข้างต้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลัก ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือผู้เรียนเป็นลำดับผู้กระบวนกรจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

หลักสูตรและจุดมุ่งหมายการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติ ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย โดยที่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องมีความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานศึกษานั้นเป็นตัวสานต่อจากกรอบที่ตั้งไว้ของแกนกลาง แล้วแต่ว่ากลุ่มสาระไหนจะปรับเปลี่ยนให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาตนเองได้อย่างไร กลุ่มสาระประกอบไปด้วย 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมลำดับสุดท้าย กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา การเรียนการสอนตามหลักสูตรถือเป็นสิ่งที่ต้องควบคู่ไปกับสถานศึกษาตามแต่สถานศึกษาหรือองค์กรจะนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาได้อย่างไร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ รู้ถึงคุณค่าทางศิลปะ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้

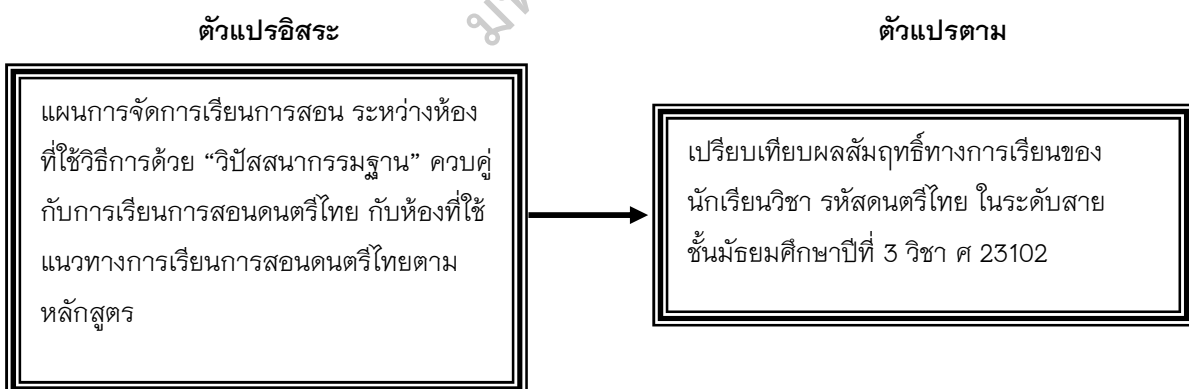
วิชาดนตรีไทย เป็นอีกวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียนสามารถเปรียบเทียบอธิบายความสัมพันธ์ที่ดนตรีมีต่อศิลปะแขนงอื่นๆ เปรียบเทียบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานดนตรีกับศิลปะแขนงอื่นๆ โดยใช้กระบวนการการใช้เหตุผลแบบอิงหลักการ กระบวนการการวิเคราะห์ และนำมาซึ่งความรักความเป็นไทย มีวินัยใฝ่เรียนรู้ การเรียนการสอนที่มุ่งเน้นตามหลักสูตรถือเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง ทั้งนี้ถ้าได้เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมหรือทางด้านสมาธิด้วยหลักและ วิธีการที่น้อมนำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจถึงการปฏิบัติกรรมฐานควบคู่ไปกับการเรียนการสอนวิชาดนตรีไทยนั้นแล้วจึงอาจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

ธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลักธรรมที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการใช้ชีวิตของมนุษย์ทุกคนได้ ครั้นเมื่อถึงเวลาที่พระพุทธองค์นำหลักธรรมทรงประกาศพระศาสนาเพื่อสั่งสอนชาวโลกได้ทรงดำริว่า ธรรมที่ทรงตรัสรู้นี้ลึกซึ้งยิ่งนักยากแก่การเข้าใจเพราะเป็นธรรมที่ละเอียดประณีตและน้อมนำจิตใจให้เกิดความสงบสุข ไม่สามารถเข้าถึงได้ด้วยความสามารถและด้วย

การคิดตามหลักและเหตุผล เป็นธรรมชาติที่สุขุมและสามารถรู้ตามได้โดยผู้มีปัญญา วิปัสสนากรรมฐานเป็นแนวทางที่พระองค์ทรงปฏิบัติจนได้ดวงตาเห็นธรรมสู่การตรัสรู้ต่อการปฏิบัติธรรม การเจริญสติ หรือที่เรียกกันว่า “วิปัสสนากรรมฐาน” เป็นความหมายเดียวกันแต่วิปัสสนากรรมฐาน นั้นไม่ใช่แค่คำขึ้นต้นแต่เป็นแนวทางหรือวิถีปฏิบัติที่เห็นภายในกาย หมายความว่า นั่งอยู่ก็รู้ว่านั่งอยู่นอนอยู่ก็รู้ว่านอนอยู่ คือ การมีสตินี้รู้อยู่ตลอดเวลา นั่นเอง จากข้อมูลดังกล่าวนี้เป็นแนวทางที่อยู่ในขั้นเชิงลึกที่อาจจะใช้โดยตรงกับกิจกรรมในชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา คงต้องใช้เวลาเป็นแน่แท้ ด้วยแนวทางการเรียนการสอนตามหลักสูตรควบคู่กับแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงต้องปรับให้สมเหตุสมผลกับสถานศึกษาหรือการเรียนการสอนดังกล่าวในชั้นเรียน เพื่อให้ได้ซึ่งการพัฒนาทั้งนักเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอนคนตรีไทย

ด้วยการเรียนการสอนปัจจุบันที่ผู้สอนมักสอนตามหลักสูตรโดยที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ หรือทักษะตามกระบวนการที่กำหนดไว้ โดยมองข้ามหลักบางอย่างที่สามารถทำให้ทักษะ หรือกระบวนการ ทางความคิดของผู้เรียนนั้น เพิ่มศักยภาพตนเอง ทั้งความรู้และความสามารถได้อย่างชาญฉลาดและมีปัญญา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในด้านการเรียนการสอนวิชาคนตรีไทย โรงเรียนราชวินิตมัธยม ด้วยหลักกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าควบคู่ไปกับการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติเข้าสู่การเรียนการสอน ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรหรือสามารถส่งผลถึงการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนราชวินิต มัธยม ในปีการศึกษาต่อไปและยังสามารถใช้เป็นข้อมูลให้โรงเรียนต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา พัฒนา ปรับปรุงและส่งเสริมการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาคนตรีไทยในหลักสูตร รหัสวิชา ศ 23102 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัธยม ด้วยแนวทาง “วิปัสสนากรรมฐาน”
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนระหว่างห้องที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนคนตรีไทยตามหลักสูตร กับห้องที่ใช้วิธีการด้วย “วิปัสสนากรรมฐาน” ควบคู่กับการเรียนการสอนคนตรีไทย
3. เพื่อศึกษาการนำผลการวิจัย สู่แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารวิชาการต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าในแต่ละกลุ่มสาระทั้งหมด 10 กลุ่มสาระ 10 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัธยม จำนวน 433 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน 2 ห้อง จำนวน 98 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 109 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบปลายภาคเรียน จำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็น ทักษะทางด้านดนตรี 5 ข้อ ทักษะทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน 5 ข้อ โดยแบ่งค่าระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และไม่ดี

3.2 แบบบันทึกพฤติกรรมหลังการสอน

3.3 แบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงทดลองโดยที่กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเพื่อเปรียบเทียบ ผู้เรียนจะมีบทวิเคราะห์ที่ได้ข้อมูลมาจากทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อสู่การวิเคราะห์และบรรยายออกมาเป็นการพรรณนา โดยมีแผนแบบการวิจัยลักษณะกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่มีแนวทางแตกต่างกันสู่การวัดผลในตอนท้าย และดำเนินการออกสัมภาษณ์หัวหน้าหมวดทั้ง 10 กลุ่มสาระ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เพื่อทำการเก็บข้อมูลถึงทัศนคติที่มีต่อการใช้วิธีการในกลุ่มสาระของตนเองหรือนำสู่การพัฒนาวิชาการทั้งโรงเรียนต่อไปอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลคะแนนการทำแบบทดสอบหลังการเรียน แล้วนำผลคะแนนมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์จากทั้ง 2 ห้อง

2. สังเกตพฤติกรรม

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นจากหัวหน้าหมวดทั้ง 10 กลุ่มสาระ และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ค่าสถิติร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การสำรวจการเรียนการสอนดนตรีไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัธยม ปีการศึกษา 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ในด้านทักษะดนตรี และในด้านการใช้แนวทางของวิปัสสนากรรมฐานมาควบคู่กับการเรียนการสอน และเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัธยม การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้ การวิจัยครั้งนี้เพื่อความชัดเจนและตรงตามจุดประสงค์ ผู้วิจัยจึงต้องการทราบข้อมูลทางสถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ประชากร คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 1 คน หัวหน้าในแต่ละกลุ่มสาระทั้งหมด 10 กลุ่มสาระ 10 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัธยม จำนวน 433 คน และกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 2 ห้อง จำนวน 98 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 109 คน

ตัวแปรที่ศึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนสองกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาผลต่างเชิงเปรียบเทียบจากวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างกันโดยหาผลสู่การพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัธยม ปีการศึกษา 2556 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 2 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปร (X) หมายถึง กลุ่มนักเรียนห้องที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนดนตรีไทยจากหลักสูตร

2. ตัวแปร (Y) หมายถึง กลุ่มนักเรียนห้องที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนดนตรีไทยที่ควบคู่กับการวิปัสสนากรรมฐาน

โดยมีเครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกพฤติกรรมหลังการสอนและแบบทดสอบปลายภาคเรียน จำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็นทักษะทางด้านดนตรี 5 ข้อ ทักษะทางด้านวิปัสสนากรรมฐาน 5 ข้อ และนำมาเปรียบเทียบผลการทดสอบจากทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่าง โดย

แบ่งค่าระดับคะแนนออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และไม่มี

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัย โดยหาค่าสถิติร้อยละ ได้ดังต่อไปนี้ จากการทดลองดังกล่าวผลออกมาว่า หัวข้อทักษะทางด้านดนตรีจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนดนตรีไทยควบคู่กับการเรียนการสอนในหลักสูตรมีเกณฑ์ที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนแต่ในหลักสูตร หรือในด้านวิปัสสนากรรมฐานที่สามารถควบคุมในเชิงปฏิบัติดนตรีผลออกมาว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนดนตรีไทยควบคู่กับการเรียนการสอนในหลักสูตรก็มีผลออกมาที่ดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้แนวทางการเรียนการสอนแต่ในหลักสูตรเช่นเดียวกันจึงสรุปได้ว่าจากการทดลองในครั้งนี้ด้วยวิธีการที่อยู่ในเชิงปฏิบัติทางสายธรรมโดยนำเข้ามาใช้ร่วมกับการเรียนการสอนดนตรีไทยสามารถพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีและทักษะทางด้านคุณธรรมควบคู่ไปได้เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยมีความหวังเป็นอย่างยิ่งสู่การนำผลในครั้งนี้พัฒนาต่อไปในด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนต่อไป

ในด้านความคิดเห็นและทัศนคติของครูในกลุ่มสาระต่างๆ พบว่า จากที่กลุ่มสาระศิลปะวิชาดนตรีไทย นำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสมเหตุสมผลด้วยทั้งบริบทรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับวิชาดนตรีไทยทางตรงและทางอ้อม หรือในการนำมาปรับใช้กับวิชาของตนเองก็สามารถนำมาใช้ได้แต่ต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยทางรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมีความเห็นถึงการนำมาใช้กับวิชาต่างๆ ถึงการทดลองหาผลสรุปสู่การพัฒนาหรือปรับใช้ให้สถานศึกษาดีขึ้นต่อไป ทั้งนี้ทั้งนั้นบุคลากรของสถานศึกษาต้องมีความรู้แนวทางที่เหมือนกัน และเข้าใจถึงวิธีดังกล่าวถึงจะส่งผลไปสู่การนำไปทดลองต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่าแนวทางการเรียนการสอนตามหลักสูตรควบคู่กับแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยปรับให้สมเหตุสมผลกับสถานศึกษาและการเรียนการสอนดังกล่าวสามารถพัฒนา

ทั้งนักเรียนและหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีไทยได้จากผลที่ออกมาพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มุ่งเน้นแต่ในหลักสูตรสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ในระดับหนึ่งแต่ในด้านของการมีสมาธิจดจ่อต่อการเรียนในชั้นเรียนหรือการปฏิบัติต่างๆ จะมีการรับรู้ที่ไม่เร็วเท่ากับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการของวิปัสสนากรรมฐานมาควบคู่กับการเรียนดนตรีไทย

ด้วยกระบวนการในชั้นเรียนที่แตกต่างกันจากกลุ่มที่นำเข้าสมาธิ ไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาและปฏิบัติวัฒนธรรมดนตรีไทยทุกครั้งส่งผลให้การรับรู้และบรรยากาศในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพที่ดีและเป็นผลดีต่อการเรียนการสอนและบริหารงานวิชาการตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการเรียนการสอนทั้งวิธีการที่ใช้การเรียนการสอนดนตรีไทยที่เน้นตามหลักสูตร กับการนำวิปัสสนากรรมฐานมาผนวกกับการเรียนการสอนดนตรีไทย จึงทำให้ครูผู้สอนที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ ฟังต้องมีพื้นฐานของการปฏิบัติธรรม เจริญสติภาวนาอยู่เป็นประจำหรือเคยผ่านประสบการณ์โดยตรงมาลักระยะหนึ่งอันเข้าใจถึงแนวทางที่จะนำมาใช้ให้เข้ากับบริบทของตนเองถึงจะทำให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพอย่างถึงที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการทดลองเชิงเปรียบเทียบ กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มที่มีกระบวนการและวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างกันและพบว่าผลที่ดีกว่าจากการนำวิธีการวิปัสสนากรรมฐานมาใช้ควบคู่กับการเรียนการสอน แต่นั่นเป็นเพียงกลุ่มตัวอย่างในวงแคบ ผู้วิจัยมีความหวังต่อในอนาคตถึงการนำแนวทางนี้ขยายผลในวงกว้างให้ครอบคลุมไปถึงทุกห้องในระดับชั้นจนสู่การพัฒนาหรือหาแนวทางเพิ่มเติมอื่นที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสืบไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).

กรุงเทพฯ: ศูนย์สภาพัฒนาการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วารสารวิชาการ
หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร